

Franckesche Stiftungen zu Halle

Joachim Langens Verbesserte und Erleichterte Lateinische Grammatica mit einem paradigmatischen und dialogischen Tirocinio

Lange, Joachim

Halle, 1786

VD18 12561010

Decuria Tertia. De Prandio.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-201561

X. De missione scholæ.

P. Quota est hora, Nathanael? N. Cur de hora percontaris? P. Auide exspecto missionem e schola, quæ datur hora vndecima. N. Vix decima audita est. P. O me miserum! N. Certe miser es, qui litteras fastidis. P. Dicamus, sonuisse vndecimam. N. Nonne te pudet mentiri? num putas falli posse Deum, ac falli debere præceptorem? P. Non mentiar, nec fallam. N. Nec suaferim tibi. Nosti enim, mendacii crimen virga vindicari.

DECVRIA TERTIA

DE

PRANDIO.

IOANNES et THEOPHILVS:

I. De reuocatione a lusu ad prandium.

I. Heus! heus! Theophile. T. Quid clamitas, mi Ioannes? I. Auoco a lusu ad prandium. T. O lætum nuntium! me habes obsequentissimum. I. Non ignoro, te libentius ire ad mensam, quam in scholam. T. Nec detrectabo in scholam ire. I. Siccine scholam habes pro iugo? iugum enim dicitur detrectari et non detrectari.

II. De præparatione ad mensam.

T. Audisne, Theophile, quid pater interroget? T. Quidnam? I. Vtrum simus parati ad preces, et bene compositi ad mensam. T. Hem! nec pexus sum, nec lotus, I. Ergo

I. Ergo propera. Est enim inedia periculum in mora. **T.** Melo peñti ac lauare, quam esurire. **I.** Ecce, hic habeo aquam & mantile! **T.** Vbi vero est peñten? **I.** Illic in fenestra. **T.** Statim me videbis paratum. **I.** Sed caue, ne obliuiscaris nasum emungere. **T.** Emungam.

III. De consecratione mensæ.

I. Oremus, Theophile. **T.** En! adsum. **I.** Vtrum corpore an animo? **T.** Vtroque. **I.** Id audio: sic enim decet hominem, qui constat animo et corpore simul. **T.** Egone, quem puerum aut Theophilum alias vocant, sum homo? **I.** Vtique es: da vero operam, vt sis homo Theophilus. **T.** Quid sibi vult hoc nomen? **I.** Significat Dei amantem: talem te nunc præsta in precibus. **T.** Cur vero precamur? **I.** Nescis? vt Deum habeamus in mensa propitium, et verbo eius appositos cibos consecremus.

IV. De iusculo.

I. En! quid video? **T.** Quid est, quod vides? **I.** Te ipsum: primum in patina, sed vltimum seu postremum in schola. **T.** Mitte me, vt edam. **I.** Hem! cur os tantopere torques ac retorques? **T.** Ius, quod tantum cadere videbatur, feruet. **I.** Sic dignam lnis poenam nimie auditatis tuæ. **T.** Disce meo exemplo sapere. **I.** Immo gustabo et sapiam, sed sine læsione oris ac palati. **T.** Ipse ego posthac non edam iusculum, nisi orbe exceptum aut sorbillando exploratum. Sic, quæ nocent, docent.

V. De carne elixa.

I. Quænam caro hæc est, quam vides in patina? **T.** Elixæ. **I.** De hoc non est dubium, nec quæstio: quis enim crudam carnem apponeret? dic, cuius sit generis? **T.** Est bubula. **I.** Falleris. **T.** Habet tamen speciem bubulæ. **I.** Non habet, nisi in errore oculorum tuorum. **T.** Estne veruecina aut agni? **I.** Neutra. **T.** Estne suilla aut vitulina? **I.** Alterutra.

Ce

T. Sed

T. Sed vtra? fortasse suilla? **I.** Erras: est vitulina. **T.** Et grati saporis. **I.** Vtique, inprimis fame condita.

VI. De carne asfa.

I. Gaudeamus, Theophile. **T.** Quæ subest causa? **I.** Nonne vides in culina asfam, veru adfixam et ad ignem circumactam? **T.** Video et gaudeo tecum. **I.** En! iam adfertur, et imponitur mensæ. **T.** Sed num mihi ac tibi? **I.** Spero quidem, sed non sine metu aliquo. **T.** Vnde eum concipis? **I.** Nescis? e molestia, quam matri facescimus in culina: vnde vereor, ne irascatur nobis, asfam negatura. **T.** Mitte istum metum: iam dudum oblita est. **I.** Breui experiemur.

VII. De piscibus.

I. Ecce pisces, Theophile, et quidem frixos. **T.** Cuius generis? Suntne carpioes, an perca, an lucii? **I.** Lucii. **T.** Nunc noui eos. **I.** Sed quale prouerbium heri audiuius de piscibus? **T.** Mihi non venit in mentem. **I.** Ergo nec piscis veniet in stomachum tuum. **T.** Eia, dic mihi. **I.** *Magis mutus es, quam piscis.* **T.** Nunc memini: immo succurrit aliud. **I.** Quale istud est? **T.** *Tu piscem natare doces.*

VIII. De caseo et butyro.

I. Quomodo sapit ille caseus? **T.** Bene: sed saperet melius, si adderetur butyrum. **I.** Caseum edere vna cum butyro diuitum est. **T.** Nos sumus diuites. **I.** Ostende diuitias. **T.** Mea mater ipsa format caseos et conficit butyrum, quantum vult. **I.** Erras: dicere debes, quantum potest pro copia lactis. **T.** Ergo posthac contentus ero alterutro, butyro aut caseo solo. **I.** Bene facies: nam vix sicco pane digni sumus. **T.** Indigni sumus, sed Deus tamen nec indignis negare solet obsonium.

IX. De

IX. De potu.

I. Quoties bibere soles in prandio? **T.** Quoties sitio, seu ad modum sitis. **I.** Quo potus genere vteris? **T.** Optimo et maxime parabili. **I.** Ecquid illud est? **T.** Aqua. **I.** Hanc tibi soli serua; non inuideo: mihi placet cereuisia. **T.** Sed quænam? **I.** Secundaria: primaria enim tentat caput et nocet studiis; præterea sitim magis irritat, quam restinguit. **T.** Ego aquam bibere pergo, quippe quæ nec mæcet, nec accescit. **I.** Sed aqua debilitat stomachum. **T.** Falleris: consuetudo fit altera natura. **I.** Vinum tamen aqua est melius. **T.** Adde, et pretiosius, immo non raro multo nocentius. **I.** Vix crediderim. **T.** Crede mihi: plures enim pereunt vino, quam aqua. **I.** In vino tamen, secundum prouerbium, est veritas. **T.** Sed prodita, aut violata.

X. De prandii fine.

I. Esne satur, Theophile? **T.** Nondum: sed statim ero, quando consumsero meum panem butyro illitum. **I.** Ergo insta dentibus eosque exerce impigre. **T.** Quis vrget? **I.** Morum qualitas ac modestia decens. **T.** Quid illa iubet? **I.** Vt pueri surgant de mensa primi. **T.** Præstat sedere quam ante preces discurrere. **I.** Datur tertium, seu res in medio posita. **T.** Quænam illa est? **I.** Ministrare mensæ, aut parentibus aliisque honestioribus conuiuiis adhuc præstantibus. **T.** Bene mones: surgam, ministrabo. **I.** Sed moribus ad honestatem compositis: et animo, qui se digne parat ad preces.